

Kauniaisten kaupunki

**Kasvillisuuden ja luontoalueiden suojaaminen
sekä arviointi maisematyöluvan tarpeesta puun kaatoon Kauniai-
sissa**

PL 52 02701 Kauniainen
s-posti: etunimi.sukunimi@kauniainen.fi
vaihde: (09) 50561 fax (09) 5056 535

Kasvillisuuden ja luontoalueiden suojaaminen sekä arviointi maisematyöluvan tarpeesta puun kaatoon Kauniaisissa

Tämän ohjeen A- osa sisältää kasvillisuuden suojausohjeet viheralan yleisten laatuvaatimusten ja työselitysten mukaisesti. Ohjeen B- osassa kerrotaan maisematyöluvan tarpeen arvioinnista puun kaadolle Kauniaisissa

Ohje on tarkoitettu kuntalaisille informaationa puiden suojelun ja kaatamisen menettelytapoista sekä kaupungin työntekijöille välineenä, jolla varmistetaan asukkaiden tasapuolinen kohtelu puunkaatoasioiden käsittelyssä.

Sisällysluettelo

A Kasvillisuuden ja luontoalueiden suojaaminen	3
1. Johdanto	3
2. Suojattavan kasvillisuuden valintaperusteet	4
3. Suojaamiseen liittyvät vaatimukset ja toimenpiteet	5
Lähteet:	8
B. Arviointi maisematyöluvan tarpeesta puun kaatoon Kauniaisissa	9
1. Puiden säilyttämisen periaatteet Kauniaisissa	9
2. Milloin maisematyölupaa tai arviota ei tarvitse hakea	9
3. Milloin maisematyöluvan tarve arvioidaan	10
4. Milloin maisematyöluva tarvitaan.....	11
5. Naapureiden kuuleminen.....	11
6. Huomioon otettavaa puiden kaadossa.....	11
7. Tonttien rajoilla sijaitsevat puut, joista on haittaa naapureille.....	12

Lisätietoja:

Emmi Silvennoinen, kaupunginpuutarhuri, puh 09- 5056 540

Minna Aavalehto, kunnossapitopuutarhuri, puh. 09-5056 388

Anna-Lena Granlund-Blomfelt, ympäristöpäällikkö, puh. 09- 5056 269

Käyntiosoite
Kauniaistentie 10
02700 KAUNIAINEN

Postiosoite
PL 52
02701 KAUNIAINEN
Laskutusosoite
PL 1, 02701 KAUNIAINEN

Puhelin
(09) 505 61

Fax
(09) 505 56535

Sähköposti
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi
kauniainen@kauniainen.fi
www.kauniainen.fi

A Kasvillisuuden ja luontoalueiden suojaaminen

1. Johdanto

Ohjeen A-osa koskee tonttien pihasuunnittelua ja rakentamistöiden vaikutuksia tontilla olevaan kasvillisuuteen, erityisesti puustoon. Tämän ohjeen tarkoitus on auttaa suunnittelijoita ja rakentajia arvioimaan mahdollisuuksia rakennuspaikan kasvillisuuden säilyttämiseen ja toimimaan oikein suojausmenetelmiä valittaessa. Työmaa-aikainen kulku ja varastointi on alusta alkaen suunniteltava siten, että arvokkaat luontokohteet voidaan säilyttää.

Säilytettävän kasvillisuuden suojaus jakautuu pääsääntöisesti yksittäisen puun suojaamiseen ja puuryhmien/alueiden suojaamiseen. On huomattava, että varsinkin puut on suojattava niin laajalla alueella, että myös niiden juuristo säilyy vahingoittumattomana. Työmaatietä ei tule linjata säilytettävän puun juuristoalueelle.

Suojausmenetelmät voi valita käytettävissä olevien resurssien mukaan, ja joitakin suojausmateriaaleja voi myöhemmin käyttää hyödyksi viherrakennustöiden yhteydessä. Puiden juuristo ei juuri kestä pysyvää täyttöä, vaan esimerkiksi rakennustöiden ajaksi juuristoalueen päälle tehty sorakerros (ks. kuva 2 sivulla 6) on tarkoitettu poistettavaksi viherrakennustöiden alkaessa. Suodatinkankaan tai hiekkakerroksen ja sen päällä olevan sorakerroksen tehtävänä on jakaa painoa sekä estää hankaumien ja repeämien syntyminen juuristossa nimenomaan talon rakennustöiden aikana.

Yksittäispuun suojauksessa käytettävän runkosuojan tarkoitus on estää säilytettävän puun runkovauriot. Esimerkiksi vaahtera ja koivu saavat runkokolhun seurauksena hyvin helposti lahovian. Runkosuoja rakennetaan kahdesta kerroksesta: Kovasta pintasuojasta, esimerkiksi pystylaudoituksesta, ja pehmeästä sisäsuojasta. Laudoituksen alla oleva runkosuojan pehmusteosa voi olla mitä tahansa pehmeää materiaalia.

On huomattava, että rakennustyöt muuttavat usein voimakkaasti tontin vesiolosuhteita. Rakentamisen aikainen kastelu on tarpeen erityisesti kaivantojen läheisyydessä.

Puiden juurten katkaisemisen takia tarvittava latvuksen pienentäminen tulee veden haihtumisen vähentämiseksi tehdä ammattitaidolla. On tärkeää, että puuta rasittavia ja lahottajasienille altistavia leikkauspintoja ei tehdä turhaan. Oksat tulee aina leikata siten, että haavan korjaamisen kannalta välttämätön oksakaulussolukko säästyy. Kuivuvia tappeja ei tule koskaan jättää. Puiden leikkaaminen voi helposti lyhentää puun elinikää ja pilata puun ulkomuodon pysyvästi. Puun leikkaustyöt kannattaakin tilata alan ammattilaiselta.

2. Suojattavan kasvillisuuden valintaperusteet

Rakennuspaikan kasvillisuuden säilyttämismahdollisuudet tulee arvioida. Paikalla oleva kasvillisuus voi muodostaa kasvillisuuden perusrungon, ilmentää ajallista kerroksellisuutta ja toimia koristeaiheena. Kasvillisuudella vaikutetaan merkittävästi pihan viihtyisyyteen. Sen avulla voidaan jäsenellä pihaa ja rajata eri toimintoja. Kasvit ilmentävät vuodenaikojen vaihtelua, ja ikivihreät kasvit tarjoavat vehreyttä ja näkösuojaa talvellakin. Kasvit vaihentavat tuulta ja melua sekä vähentävät kaikua ja sitovat maaperän ja ilman epäpuhtauksia. Kasvillisuuden avulla voidaan viivyttää hulevesiä ja vähentää niiden määrää sekä parantaa hulevesien laatua. Kasvillisuutta voidaan käyttää myös näkösuojana ja häiritsevien näkymien peittäjänä (Pihan yleinen rakentamistapaohje 2009).

Kauniaisissa halutaan säilyttää mahdollisimman paljon puustoa kaupunkikuvallisista ym. vastaavista syistä. Tontilla voi kasvaa maisemallisesti merkittävä puu tai puuryhmä. Erityisesti tulee suosia kauniita yksittäispuita, puuryhmiä ja metsiköitä, jaloja lehti- ja havupuita sekä muodoltaan ja kasvutavaltaan erikoisia puita. Puustoa, joka selvästi suojaa tonttia tuulelta, melulta, ilman epäpuhtauksilta tai muilta häiriötekijöiltä, tulisi pyrkiä säilyttämään.

Komea yksittäistammi Kauniaisissa. Kuva: Minna Aavalehto 2009.

Käyntiosoite
Kauniaistentie 10
02700 KAUNIAINEN

Postiosoite
PL 52
02701 KAUNIAINEN
Laskutusosoite
PL 1, 02701 KAUNIAINEN

Puhelin
(09) 505 61

Fax
(09) 505 56535

Sähköposti
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi
kauniainen@kauniainen.fi
www.kauniainen.fi

Kasvillisuuden ja luontoalueiden suojaaminen sekä arviointi maisematyöluvan tarpeesta puun kaatoon Kauniaisissa

3. Suojaamiseen liittyvät vaatimukset ja toimenpiteet

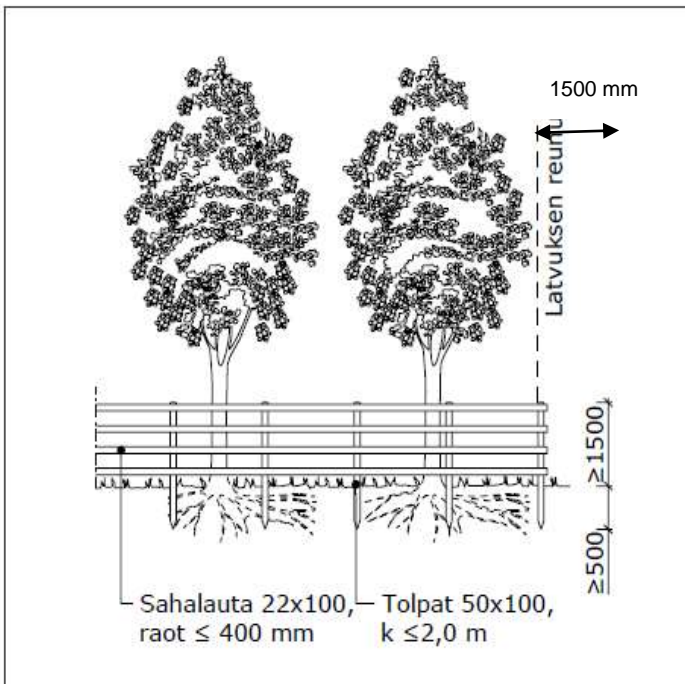
Suojattavaksi esitetyt kasvillisuus, siirtolohkareet, kalliopinnat, kosteikot ja muut luontoalueet merkitään maastoon ennen työn aloittamista. Säilytettäväksi tarkoitetut puut, pensaat ja muu kasvillisuus suojataan taulukossa T1 esitetyn suojaustavan mukaisesti. Luokista 1–3 valitaan oikea suojaustapa suoritettavien töiden mukaisesti (InfraRyl 2010).

Luokka	Suojaamisen peruste	Toimenpiteet
1 Alueella kaivetaan	Kasvuolojen muutokset ovat suuret tai kasvillisuuden lähellä tai juuristoalueella kaivetaan. Suojaukset pysyviä ja/tai työnaikaisia.	Rungon, oksiston ja juuriston suojaaminen sekä kasvin ravinne- ja vesitalouden säilyttäminen ennallaan tai parantaminen rakenteellisilla tai muilla toimenpiteillä.
2 Alueella liikutaan	Työnaikainen suojaus, kun työmaan rakenteet ulottuvat lähelle suojattavaa kasvia tai kasvin juuristoalueella joudutaan liikkumaan.	Rungon suojaaminen ja juuristoalueen maakerroksen tiivistymisen estäminen.
3 Alueella ei liikuta	Työnaikainen säilytettävien kasviryhmien suojaus alueilla, joilla säilytettävän kasvillisuuden kasvuolot eivät muutu rakentamisen takia.	Puiden ja muiden kasvien, kasviryhmien tai muiden luontoalueiden aitaaminen.

Taulukko T1. Kasvillisuuden suojausluokat. InfraRYL 2010.

Rakentamisen aikaiset suojarakenteet poistetaan rakentamisen päätyttyä. Pysyvät suojarakenteet rakennetaan suunnitelma-asiakirjojen mukaisiksi ja ulkonäöltään hyväksyttäviksi (InfraRyl 2010).

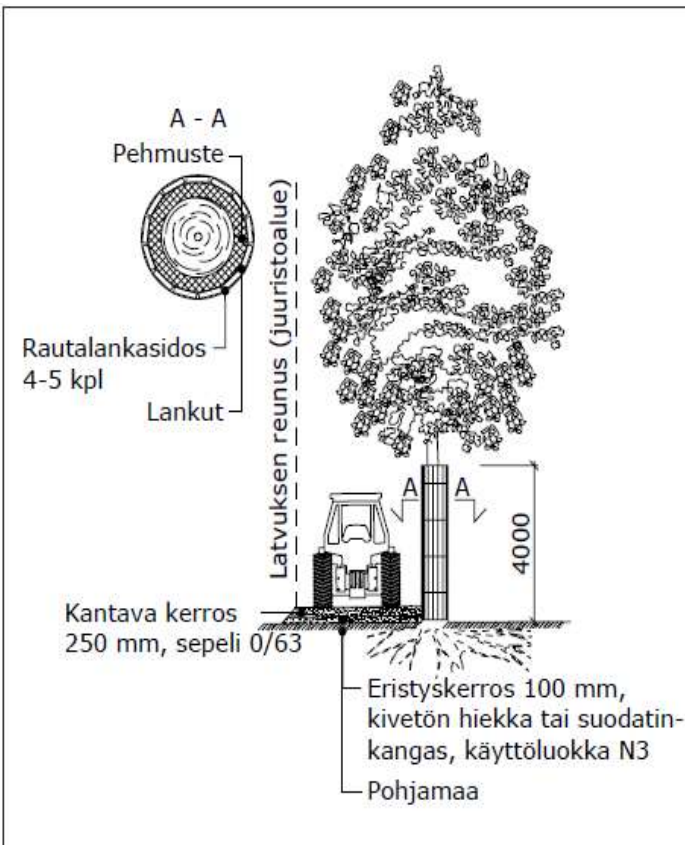
Kasvillisuuden ja luontoalueiden suojaaminen sekä arviointi maisematyöluvan tarpeesta puun kaatoon Kauniaisissa

Kuva K1. Puuiden suojaus aidalla. InfraRyl 2006.

Puuryhmien suojaus – suoja-aitaus

Puiden suoja-aitaus ulotetaan 1,5 metrin päähän latvuksen reunuksesta kuvan K1. mukaisesti. Tällä toimenpiteellä varmistetaan, että juuristoalue on suojattu. Yhtenäinen kasvillisuusalue suojataan rakentamalla aita työskentelyalueen sisään jäävien suojattavien kasvien ympärille. Aidalla suojattavaa aluetta ei saa käyttää varastointiin. Kasvillisuusalue voidaan aidata esimerkiksi työmaakäyttöön tarkoitetuilla aitaelementeillä (VRT'11).

Kuva K2. Puun juuriston ja rungon suojaus. InfraRyl 2006.

Yksittäispuun suojaus – rungon ja juuriston suojaus

Jos säilytettävien puiden juuristoalueella on pakko liikkua koneilla tai pitää tilapäisrakennelmia, juuristo ja runko suojataan kuvan K2 mukaisesti rungon ympäri pystyyn kiinnitetyillä lankuilla tai soiroilla, jotka ulotetaan puun alimpiin oksiin, kuitenkin enintään 4,0 m:n korkeuteen. Rungon ja lankkujen tai soirojen väliin asennetaan pehmuste, kuten umpisolumuovi. Lankut tai soirot sijoitetaan siten, että ne eivät nojaa puun juuriin. Juuriston alue suojataan maanpinnalle levitetyllä hiekkakerroksella, jonka päälle levitetään murskekerros. Hiekan raekokosuositus on 2–6 mm ja murskeen 0–32 mm. Hiekkakerroksen sijasta voidaan käyttää käyttöluokan N3 suodatinkangasta (VRT'11).

Puiden juurten ja latvuksen hoito

Jos työskentelytila puun alla ei riitä, alaoksia leikataan asianmukaisesti ennen työn aloittamista. Katkaistavat oksat, joiden läpimitta on yli 20 mm, katkaistaan sahaamalla terävällä käsisahalla. Vahingoittuneet yli 20 mm:n versot sekä runkovauriot hoidetaan (InfraRyl 2010).

Suurien puiden juuria katkotaan mahdollisimman vähän, jotta puiden ankkurointi maahan säilyy. Vahingoittuneet halkaisijaltaan yli 20 mm:n juuret hoidetaan. Katkottaessa säilytettävien puiden juuria ne sahataan kohtisuoraan poikki seuraavan vahingoittumattoman ja terveen verson yläpuolelta. Hoidettuja katkaisukohtia ei jätetä alttiiksi auringonpaisteelle, tuulelle ja pakkaselle, vaan ne peitetään välittömästi suojapeitteellä, kunnes kaivanto täytetään. Jos juuri katkaistaan kasvukauden aikana, kasvin juuristoalue kastellaan runsaasti ennen katkaisukohdan peittämistä. Jos kaivanto joudutaan pitämään täyttämättä viikkoa kauemmin, kastelu toistetaan kerran viikossa (InfraRyl 2010).

Rakennustöiden yhteydessä vaurioitunut männyn hoitamaton juuristo. Kuva: Minna Aavalehto 2009.

Kasvillisuuden ja luontoalueiden suojaaminen sekä arviointi maisematyöluvan tarpeesta puun kaatoon Kauniaisissa**Lähteet:**

Nuotio, A.-K.(toim.) Pihan yleinen rakentamistapaohje 2009. Viherympäristöliitto ry julkaisu 43.

Rakennustieto Oy 2006. InfraRyl 2006. Infrarakentamisen yleiset laatuvaatimukset , osa 1 Väylät ja alueet. Rakennustietosäätiö RTS julkaisu RT- 14-10878.

Rakennustieto Oy 2010. InfraRyl 2010. Infrarakentamisen yleiset laatuvaatimukset , osa 1 Väylät ja alueet. Rakennustietosäätiö RTS julkaisu Infra 03-10001.

Tajakka, H. (toim.) 2011 . Viherrakentamisen yleinen työselostus VRT'11. Viherympäristöliitto ry julkaisu 49.

Käyntiosoite
Kauniaistentie 10
02700 KAUNIAINEN

Postiosoite
PL 52
02701 KAUNIAINEN
Laskutusosoite
PL 1, 02701 KAUNIAINEN

Puhelin
(09) 505 61

Fax
(09) 505 56535

Sähköposti
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi
kauniainen@kauniainen.fi
www.kauniainen.fi

B. Arviointi maisematyöluvan tarpeesta puun kaatoon Kauniaisissa

1. Puiden säilyttämisen periaatteet Kauniaisissa

Vastuu puiden kunnosta kuuluu kiinteistön omistajalle tai haltijalle, joka vastaa puiden kunnan seurannasta, ja jonka on ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin puiden poistamiseksi tai säilyttämiseksi. Kiinteistön omistaja/haltija vastaa myös kaatuneen puun aiheuttamista vahingoista.

Kauniaisissa halutaan säilyttää mahdollisimman paljon puustoa kaupunkikuvallisista ym. vastaavista syistä. Erityisesti tulee suosia kauniita yksittäispuita, puuryhmiä ja metsiköitä, jaloja lehti- ja havupuita sekä muodoltaan ja kasvutavaltaan erikoisia puita. Puustoa, joka selvästi suojaa tonttia tuulelta, melulta, ilman epäpuhtauksilta tai muilta häiriötekijöiltä, tulee myös pyrkiä säilyttämään. Kiinteistön omistajan/haltijan on mahdollisuuksien mukaan istutettava tontille uusi puu korvaamaan kaadettu puu.

Maankäyttö- ja rakennuslain 128 §:n mukaan puiden kaataminen ja siihen verrattava toimenpide asemakaava-alueella vaatii maisematyöluvan. Lupaa ei kuitenkaan tarvita yleis- tai asemakaavan toteuttamiseksi tarpeellisten taikka myönnetyn rakennus- tai toimenpide- luvan mukaisten töiden suorittamiseen eikä vaikutuksiltaan vähäisiin toimenpiteisiin.

Tässä ohjeessa määritellään, missä tilanteissa puun kaatamisen voidaan katsoa olevan vaikutuksiltaan vähäinen toimenpide, johon maisematyölupaa ei tarvitse hakea. Suurin osa tilanteista vaatii kuitenkin ennen toimenpiteeseen ryhtymistä kaupungin kunnossapitopuutarhurin tai kaupunginpuutarhurin arvion toimenpiteen vähäisyydestä (ns. maisematyölupa- arvio).

2. Milloin maisematyölupaa tai arviota ei tarvitse hakea

2.1 Asemakaavan toteuttamiseksi tarpeellisten töiden suorittaminen.

2.2 Myönnetyn lainvoimaisen rakennus- tai toimenpideluvan mukaisten töiden suorittaminen lupakatselmuksessa määritellyn mukaisesti.

2.3 Kaadettavan puun rungon halkaisija on alle 10 cm 1,5 metrin korkeudella, pois lukien puumaiset katajat ja pähkinäpensaat. Jalopuiden (tammi, saarni, vaahtera, jalava, lehmus) ollessa kyseessä vastaava mitta on 7 cm 1,5 metrin korkeudella.

Kasvillisuuden ja luontoalueiden suojaaminen sekä arviointi maisematyöluvan tarpeesta puun kaatoon Kauniaisissa

2.4 Puu on ympäristölleen todistettavasti vaarallinen (esim. kaatumassa tai re-
peytymässä). Puun vaarallisuus on pystyttävä todistamaan jälkeinpäin
(esim. valokuva).

3. Milloin maisematyöluvan tarve arvioidaan

Kaupungin kunnossapitopuutarhuri/kaupunginpuutarhuri laatii kiinteistön omistajan/ haltijan hakemuksen pohjalta arvion siitä, voidaanko puu kaataa ilman maankäyttö- ja rakennuslain 128 §:n mukaista maisematyö lupaa jossakin seuraavista tilanteista:

- 3.1 Puu aiheuttaa tai voi aiheuttaa merkittävää vahinkoa viemäreille, salaojille, rakennuksille tai muulle omaisuudelle. Tarvittaessa kiinteistön omistaja/haltija on velvollinen esittämään kirjallisen selvityksen vahingosta.
- 3.2 Puu on silmämääräisesti todennettavalla tavalla huonokuntoinen, pahasti lahovikainen, harsuuntunut, kuivunut tai muuten selvästi kuollut tai kuolemassa. Mikäli puun huonokuntoisuutta ei voida määritellä silmämääräisesti, mutta kaatoperusteeksi esitetään puun huonokuntoisuutta, on kiinteistön omistaja/haltija velvollinen esittämään alan asiantuntijan (esim. arboristi) kirjallisen lausunnon puun kunnosta. Myös maisemallisesti arvokas puu, joka on todennetusti huonossa kunnossa, voidaan tehdyn arvioinnin perusteella sallia kaadettavan ilman maisematyö lupaa.
- 3.3 Puun runko sijaitsee alle kolmen (3) metrin etäisyydellä rakennuksesta: koskee myös maisemallisesti arvokasta puuta.
- 3.4 Kyseessä on pihapiirin ylitiheän puuston harvennus, jolla pyritään edistämään jäljelle jäävien puiden elinvoimaisuutta ja mahdollistetaan kullekin puulajille ominainen kasvutapa.
- 3.5 On aihetta epäillä, että terve tai terveeltä näyttävä puu tulee lähivuosina kaatumaan ja voi kaatuessaan aiheuttaa vahinkoja ihmisille tai omaisuudelle. Tällaisia perusteita ovat esim. suuret tuuliolosuhteiden muutokset ympäristössä, puusairaus tai juurten katkaisu (esim. kaivutöiden vuoksi) tms. Tällöin kiinteistön omistaja/haltija on velvollinen esittämään selvityksen olosuhteiden muutoksesta ja/tai puun nykykunnosta.
- 3.6 Tontilla tapahtuu käyttötavan muutos, jota ei voi toteuttaa ilman puun kaatoa (esim. esteettömyystarve). Mikäli esitetty toiminta voidaan hoitaa jos-

Kasvillisuuden ja luontoalueiden suojaaminen sekä arviointi maisematyöluvan tarpeesta puun kaatoon Kauniaisissa

sain muussa osassa tonttia, mutta puustoa halutaan tästä huolimatta kaataa, tulee kaadolle hakea maisematyöluva.

3.7 Puita kaadetaan enemmän kuin viisi.

3.8 Puun kaatamiseen on jokin muu hyvin perusteltu syy.

Kaupungin kunnossapitopuutarhuri/kaupunginpuutarhuri voi kuitenkin tapauskohtaisesti kaikissa edellä mainituissa tapauksissa edellyttää maisematyöluvan hakemista.

Ennen arvion laatimista kunnossapitopuutarhuri/kaupunginpuutarhuri tekee harkintansa mukaan arviointikäynnin tontilla.

4. Milloin maisematyöluva tarvitaan

Kaikissa muissa kuin edellä mainituissa tapauksissa on haettava maisematyöluva toimenpiteelle. Harkinnanvaraiset perusteet eivät vapauta luvanhakuvaiheesta, mikäli asema-kaavassa on kyseisiä puita koskevia suojelu-, lukumäärä-, tai muita määräyksiä tai määräyksiä ympäristön säilyttämisestä.

5. Naapureiden kuuleminen

Kun kaadettava puu sijaitsee rajalinjan välittömässä läheisyydessä, ko. naapuria on haki-
jan toimesta kuultava arviota varten. Tapauskohtaisesti voidaan vaatia naapureita kuultavan myös muissa tilanteissa.

Mikäli naapuri vastustaa puun kaatoa, tulee kaadolle pääsääntöisesti hakea maisematyö-
luva. Hyvien naapurisuhteiden ylläpitämiseksi on muutenkin hyvä tiedottaa rajanaapureita puunkaatosuunnitelmissa.

Naapureiden kuulemisesta maisematyöluvan hakemisen yhteydessä on määrätty erikseen.

6. Huomioon otettavaa puiden kaadossa

Mikäli kaadettava puu sijaitsee liito-oravan ydinalueella ja on todettu, että puu on lajin käyttämä pesimä- tai ruokintapuu tai lajille tärkeä siirtymäpuu, tulee kaupungin ympäristötoi-

Käyntiosoite
Kauniaistentie 10
02700 KAUNIAINEN

Postiosoite
PL 52
02701 KAUNIAINEN
Laskutusosoite
PL 1, 02701 KAUNIAINEN

Puhelin
(09) 505 61

Fax
(09) 505 56535

Sähköposti
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi
kauniainen@kauniainen.fi
www.kauniainen.fi

Kasvillisuuden ja luontoalueiden suojaaminen sekä arviointi maisematyöluvan tarpeesta puun kaatoon Kauniaisissa

men tehdä arvio mahdollisen puunkaadon ja liito-oravan suojelun yhteensovittamisesta. Arvio lähetetään tiedoksi Uudenmaan ELY-keskukselle, jolla on luonnonsuojelulain valvontaviranomaisen roolissa oikeus lausua asiassa ympäristötoimesta poiketen.

Suunniteltaessa puunkaadon ajankohtaa tulee ottaa huomioon, että kaikki linnut ovat pesimäaikana rauhoitettuja luonnonsuojelulain ja metsästyslain nojalla. Tällöin lintujen pesimärauha tulee turvata ja häiriöitä lisääntymispaikoilla välttää. Pesien ja munien siirtäminen ja hävittäminen sekä pesivien lintujen ja poikasten hätyyttäminen on tällöin kielletty. Lintujen pesintä on herkimmillään huhti–heinäkuun aikana, jolloin puunkaatoja tulisi yleisesti pyrkiä välttämään.

7. Tonttien rajoilla sijaitsevat puut, joista on haittaa naapureille

Naapuruussuhdelain 8 §:ssä säädetään naapurin alueelle tunkeutuvista juurista ja ulottuvista oksista. Kannanotot tämän lain sääntelemiin kysymyksiin eivät kuulu Kauniaisten kaupungin yhdyskuntatoimen toimivaltaan.

Käyntiosoite
Kauniaistentie 10
02700 KAUNIAINEN

Postiosoite
PL 52
02701 KAUNIAINEN
Laskutusosoite
PL 1, 02701 KAUNIAINEN

Puhelin
(09) 505 61

Fax
(09) 505 56535

Sähköposti
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi
kauniainen@kauniainen.fi
www.kauniainen.fi